

Baantjes trekken in *de* *buitenlucht*

Verzot op buitenzwemmen als Zwitsers zijn, verrezen er in de 19^e en 20^e eeuw de mooiste houten badhuizen, midden in de natuur. Journalist Aafke Jochems bezocht er vijf, sprak met natuurzwemmers en nam zelf ook een duik.

TEKST AAFKE JOCHEMS FOTOGRAFIE INGMAR TIMMER

BADHÜTTE RORSCHACH (1924)
Badhütte Rorschach aan het
Bodenmeer had oorspronkelijk
een vrouwen- en mannenbassin,
nu kun je in beide bassins
zwemmen. Eén bassin heeft een
beweegbare vloer, waardoor hij
ondiep kan worden gemaakt voor
kinderen. Aan de achterkant zijn
duikplanken en trappen om verder
het meer in te zwemmen.
www.badhuetten.ch

Badhütte Rorschach: nostalgie op palen

“Gelukkig, het is bewolkt, je kunt de overkant niet zien!” Tabea Baumann tuurt over het Bodenmeer en wijst naar de grijze horizon. “Als ik straks het water inga, beeld ik me in dat ik in zee zwem. In mijn hoofd sla ik mijn vleugels uit en vlieg even weg. Het is als ademen, meditatie, zo belangrijk is dit water voor me.”
Ik zit met Tabea aan de koffie op het terras van de Badhütte, een nostalgisch aandoend badhuis op palen in het Bodenmeer. Zij is een van de Zwitsers die ik via via op het spoor ben gekomen omdat we een passie delen: zwemmen in natuurwater. Toen ik jaren geleden Zürich bezocht, was het me opgevallen dat inwoners op veel plekken het water ingaan en dat de gemeente het vergemakkelijkt door kleedhokjes en kluisjes op de kant te plaatsen. Iets wat ik mis in Nederland – ik kleed me noodgedwongen open en bloot op de kant om –, om nog te zwijgen van die fraaie badhuizen die ze in dit land hebben en die nog volop in gebruik zijn.
Zoals de Badhütte, waar het nu nog rustig is. Als later de zon doorbreekt zal het volstromen. Zo lang Tabea zich kan herinneren brengt ze hier haar zomers door, vertelt ze, en heeft haar moeder een eigen kleedhokje dat bijna een eeuw oud is en nauwelijks veranderd is. Nu staat het volgepropt met zwemspullen van Tabea en haar gezin.
Tabea en ik hebben allebei ons badpak in de tas, want het Bodenmeer lonkt na de koffie. Door de spleten van de plankenvloer glinstert het water dat zachtjes klotst. Vanaf de reling plonst dochter Jada het meer in. Ze komt druipend de zwemtrap op, roept dat het water fris is en springt er meteen weer in. Tabea: “Als de Badhütte begin mei opengaat, is Jada altijd de eerste van ons gezin die het water in springt. Dit jaar was de watertemperatuur toen maar 9 graden.”

Voor Tabea Baumann en haar gezin is de Badhütte een tweede huis: “Het is als ademen, meditatie, zo belangrijk is dit water voor me.”

Op het terras koffie-
drinken en lunchen.

In een eeuw is hier nauwelijks
iets veranderd.

Kleedhokjes huur je voor een dag
of zijn al generaties in de familie.

Aan de achterkant plons je
zo het Bodenmeer in.

Michael Büchi komt hier al sinds zijn tienerjaren.

DREILINDEN (1896)
Dreilinden in St. Gallen bestaat uit drie vijvers ("Drei Weiher") die vanaf de 17^e eeuw werden uitgegraven om de plaatselijke textielindustrie te voorzien van water. In twee vijvers wordt gezwommen: het Familienbad dat alleen tijdens het zomerseizoen open is, met een donkerhouten badhuis uit 1896. En het Gemeinschaftsbad dat 24/7 gratis toegankelijk is, met pastelkleurige art-nouveaubadhuizen.

www.badi-info.ch, zoek op 'dreilinden'

Dreilinden: baantje van 300 meter

Op mijn 'zwemreis' door Zwitserland hoor ik meer van dit soort stoere verhalen. Bij de vijver van Dreilinden in St. Gallen vertellen een moeder van rond de zeventig en haar zoon dat ze tot dik in november nog samen buiten zwemmen. Zoon: "Het water is rond die tijd 8 graden." Op de vraag of ze dan een wetsuit aantrekken, lachen ze me vriendelijk uit. Welnee, dan bestaat hun zwemmen uit een plons en warm worden ze wel weer met een kopje koffie achteraf. In maart of april pakken ze de draad weer op. Als ik informeer of het water schoon is, roept een zonnende zwemmer vanaf een vlonder: "Jazeker, heel schoon. De gemeente controleert het geregeld." Deze zomerse zondagochtend is het water 21 graden en trekken moeder en zoon babbelend drie kwartier baantjes van 300 meter, de langste afstand tussen de oevers. In de vijver dobberen enkele boeien voor zwemmers die willen pauzeren, omdat je nergens kunt staan. Geen verkeer te horen, alleen maar kerkklokken, koebellen en keuvelende mensen. Zoals veertiger Michael Büchi die hier al sinds zijn dertiende komt. Zijn broer traint in deze vijver voor de triatlon, Michael zwemt voor zijn plezier: "Dit is een mythische plek. Zwemmend voel ik me volkomen vrij."

Dobberende boeien zijn er voor zwemmers die willen pauzeren.

In het Gemeinschaftsbad met pastelkleurige art-nouveaubadhuizen kun je het jaar rond zwemmen.

Het Familienbad is alleen het zomerseizoen open.

Bij de vijver van Dreilinden is geen verkeer te horen, alleen maar kerkklokken, koebellen en keuvelende mensen.

SEEBAD LUZERN (1884)
Seebad Luzern werd gebouwd in het Vierwoudstrokenmeer in Luzern. Op het dak kun je zonnen en yoga's volgen. Er zijn twee aparte bassins (vroeger waren het een gescheiden mannen- en vrouwenbad) waardoorheen het water van het meer stroomt. Aan de achterkant zijn trappen om verder het open water in te gaan.
www.seebadluzern.ch

Seebad Luzern: wachtlijst voor winterzwemmers

In Luzern staat twintiger Tamara Flückiger me op de kade op te wachten bij wat vanbuiten op een enorme houten kist lijkt. Via een loopbrug belanden we in dit belle-époquebadhuis in het Vierwoudstrokenmeer. Het heldere water komt rechtstreeks uit de bergen. Badmeester Roman vertelt dat elke ochtend om zes uur een groep oudere vrouwen staat te trappen om het meer in te gaan. Zij hebben een eigen sleutel zodat ze zich kunnen omkleden achter de blauw-witte gordijntjes voordat het badhuis officieel opengaat. Ook is er een winterclub van 125 leden met een wachtlijst om lid te mogen worden. De leden zwemmen het hele jaar in het meer. Voor Tamara is zes uur veel te vroeg en in de winter skiet ze liever. Maar 's zomers zwemt ze graag in dit meer om af te koelen en vrienden te ontmoeten: "Als kind zwom ik in bergmeertjes en op school hadden we altijd schoolzwemmen. Sportief zijn en zwemmen, het is een way of life in Zwitserland. Ik heb collega's die tijdens de lunch even gaan zwemmen. Zo gewoon."

Elke ochtend om zes uur staat een groepje zwemmers te trappen om via dit belle-époquebadhuis het Vierwoudstrokenmeer in te gaan.

Tamara Flückiger: "Sportief zijn is een way of life in Zwitserland."

Het heldere water komt rechtstreeks uit de bergen.

De winterzwemmers hebben hun eigen sleutel.

Voor Tamara is het Seebad ook een plek waar ze haar vrienden ontmoet.

SEEBAD UTOQUAI (1890)
Seebad Utoquai in het meer van Zürich kent een vrouwen- en mannendeel, met horeca en een zonnedek voor iedereen. Aan de achterkant kun je via trappen het meer verder in. www.zuerich.com, zoek onder ‘recreation’, dan ‘outdoor pools’

Seebad Utoquai: midden in Zürich

Dezelfde avond drink ik met Salome Honegger in de avondzon een kopje thee in Seebad Utoquai in Zürich. We zijn net uit het meer van Zürich gestapt en onze haren druppelen nog na. Salome heeft jarenlang aan waterpolo gedaan en dat merkte ik goed toen ik zojuist met haar zwom. Ze heeft een typische zwemslag zodat ze een bal tussen haar armen kan meenemen. Ik moest nog even remmen om een zwaan van rechts voor te laten gaan. Ze laat een krantenartikel zien dat maar liefst achttien plekken in en rond Zürich opsomt waar faciliteiten als kleedhokjes, kluisjes en trappen zijn om in meer en rivier te zwemmen. Met betaalde entree zoals bij dit badhuis, of gratis. Salome wijst in het artikel op de zwemplek Flussbad Oberer Letten: “Ik zwem hier vaak in de rivier. Het is heerlijk om tegen de stroom in te zwemmen, dat geeft energie. En dan laat ik me daarna met de stroom mee terug drijven. Ik voel me dan gewichtloos, een speciaal gevoel dat je alleen buiten in natuurwater krijgt.”

Enkele avonden per week verandert het Frauenbad in uitgaansbar Barfussbar.

Anna Bürgi: “Doordat ik buiten zwem, heb ik nooit meer griepjes of verkoudheden.”

Salome Honegger: “Buiten zwemmen geeft een speciaal gevoel, dat je alleen in natuurwater krijgt.”

Anna Bürgi put kracht uit baantjes trekken.

Na een dag werken eerst zwemmen en dan ontspannen in de avondzon met uitzicht op de bergen.

FRAUENBAD STADTHAUSQUAI (1888)
In de rivier Limmat in het centrum van Zürich ligt Frauenbad Stadthausquai, alleen toegankelijk voor vrouwen. Het rivierwater in de binnen- en buitenbassins komt via de bergen en het meer in de river Limmat. Enkele avonden per week verandert het Frauenbad in uitgaansbar Barfussbar, ook voor mannen.
www.zuerich.com, onder ‘recreation’, dan ‘outdoor pools’

Stadthausquai: alleen voor vrouwen

Salome’s krantenartikel vermeldt ook Frauenbad Stadthausquai in de rivier de Limmat in hartje Zürich. Anna Bürgi is er vaste zwemmer. In nette werkkleding stapt ze naar binnen en toont haar seizoenkaart aan de vrouwelijke toezichthouders. Anna werkt letterlijk om de hoek, waardoor ze voor of na haar werk minstens drie keer per week een kilometer baantjes trekt. Altijd heeft ze haar zwemspullen bij zich. Ze vertelt dat ze in haar jeugd waterrat was in het Meer van Biel (Bielersee) bij haar opa’s huis. Natuurwater heeft haar altijd getrokken. Anna: “Het lijkt misschien saai, baantjes trekken, maar ik put er kracht uit. Fysiek en mentaal. Doordat ik buiten zwem, heb ik nooit meer griepjes of verkoudheden. Is er op mijn werk gedoe, dan glip ik soms weg naar het Frauenbad. Met mijn hoofd onderwater reflecteer ik. Problemen lossen zich op. Daarna kan ik de wereld weer aan.” Zodra het Frauenbad half september sluit en de watertemperatuur zakt, trekt Anna een wetsuit aan en blijft ze nog weken doorzwemmen in de rivier verder stroomafwaarts. Om zo lang mogelijk de gang naar het binnenbad met chloorwater uit te stellen. Met pijn in het hart neemt Anna in de herfst afscheid van het natuurwater, net als zovele andere openwaterzwemmers, en net als ik. Om meteen de weken af te gaan tellen naar het volgende buitenzwemjaar.

Badmode Nathalie Schweizer.

REISWIJZER

Slapen in een slot

In Rorschach ligt Schloss Wartegg, een comfortabel kasteelhotel. Het restaurant gebruikt biologische producten die zo veel mogelijk uit de buurt komen. Sommige kamers hebben zicht op het Bodensee. www.wartegg.ch

Badmode in Zürich

Nathalie Schweizer ontwerpt en verkoopt badmode in retrostijl in haar winkel in de wijk Kreis 5. Samen met Kreis 4 is dit de creatiefste wijk van Zürich, vol ateliers en boetieks van kunstenaars en (mode)ontwerpers. www.nathalieschweizer.ch

Reizen naar en in Zwitserland

- Swiss vliegt 4x per dag van Amsterdam naar Zürich. Informatie en reserveringen: www.swiss.com

- Ontdek Zwitserland per trein, bus of boot. Informatie over OV-voordeelpassen van Swiss Travel System: rail.myswitzerland.com

- Kijk voor meer informatie over Zwitserland op www.myswitzerland.com of bel 00800 100 200 30 (ook voor boekingen).

Het water bij Seebad Utoquai deel je met meerkoeten en zwanen.

We raden je aan voor je op pad gaat te controleren of de adressen in dit artikel open zijn.